

Reactie op internetconsultatie wetsvoorstel "Leervoorwaarden"

15-7-2026

Inleiding

Branchevereniging Ondernemers in de Kinderopvang (BVOK) dankt de regering voor de gelegenheid om te reageren op het wetsvoorstel *Leervoorwaarden*. BVOK onderschrijft de ambitie van het kabinet om de ontwikkelkansen van kinderen te vergroten en kansenongelijkheid terug te dringen. Investeren in de ontwikkeling van kinderen, juist van kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, is een maatschappelijk doel dat ook door de kinderopvangsector van harte wordt ondersteund.

Onze zorg richt zich daarom niet op de doelstelling van het wetsvoorstel, maar op de wijze waarop deze wordt vormgegeven.

Met de structurele bekostiging van de verrijkte schooldag introduceert het wetsvoorstel een nieuw publiek gefinancierd voorzieningenniveau dat op onderdelen dezelfde maatschappelijke functie vervult als de buitenschoolse opvang (BSO). Daarbij ontbreekt echter een duidelijke afbakening ten opzichte van de bestaande kinderopvang, een analyse van de gevolgen voor het kinderopvangstelsel en een motivering waarom vergelijkbare activiteiten onder verschillende wettelijke regimes mogen plaatsvinden.

Naar het oordeel van BVOK is daarmee onvoldoende invulling gegeven aan de uitgangspunten van zorgvuldige wetgeving. De memorie van toelichting bevat geen integrale analyse van de gevolgen voor de bestaande kinderopvanginfrastructuur, terwijl deze infrastructuur een onmisbare maatschappelijke functie vervult voor kinderen, ouders én de Nederlandse arbeidsmarkt.

1. Het wetsvoorstel creëert een nieuw publiek voorzieningenniveau

Nederland kent een zorgvuldig opgebouwd stelsel van voorzieningen rondom kinderen. Het primair onderwijs, de kinderopvang, de voorschoolse educatie en de buitenschoolse opvang hebben ieder een eigen wettelijke grondslag, financieringssystematiek, kwaliteitskader en toezichtsregime.

Met de voorgestelde structurele bekostiging van de verrijkte schooldag ontstaat feitelijk een nieuwe categorie van publiek gefinancierde activiteiten tussen onderwijs en kinderopvang.

De wet biedt scholen de mogelijkheid om structureel ontwikkelactiviteiten buiten de reguliere onderwijstijd aan te bieden op het gebied van onder meer sport, cultuur, techniek, burgerschap, talentontwikkeling en sociale ontwikkeling. Dit zijn activiteiten die reeds jarenlang onderdeel vormen van het pedagogisch aanbod van de buitenschoolse opvang.

Het wetsvoorstel motiveert echter niet waar de grens ligt tussen onderwijsactiviteiten, verrijkte-schooldagactiviteiten en kinderopvang. Evenmin wordt uitgelegd waarom activiteiten die inhoudelijk sterk overeenkomen met het bestaande BSO-aanbod niet onder hetzelfde wettelijke kwaliteitsregime vallen. Deze ontbrekende stelselanalyse leidt tot rechtsonzekerheid voor scholen, gemeenten, ouders en kinderopvangorganisaties en doet afbreuk aan de consistentie van het bestaande wettelijke stelsel.

2. Een ongelijk speelveld

Voor BVOK vormt het ongelijke speelveld de kern van de zorg. Het wetsvoorstel maakt het mogelijk dat scholen met publieke middelen activiteiten aanbieden die in de praktijk grotendeels overeenkomen met het bestaande aanbod van de BSO, terwijl daarvoor niet dezelfde wettelijke eisen gelden. Kinderopvangorganisaties zijn op grond van de Wet kinderopvang verplicht te investeren in een uitgebreid kwaliteitsstelsel. Zij voldoen aan wettelijke eisen ten aanzien van onder meer:

- pedagogisch beleid;
- gekwalificeerd personeel;
- beroepskracht-kindratio;
- veiligheid en gezondheid;
- ouderparticipatie;
- permanente kwaliteitsborging;
- registratie en toezicht door de GGD.

Deze verplichtingen brengen aanzienlijke kosten met zich mee en vormen terecht de basis voor de kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang.

Wanneer scholen met structurele publieke bekostiging vergelijkbare activiteiten organiseren zonder aan hetzelfde normenkader te zijn gebonden, ontstaat een fundamenteel ongelijk speelveld.

Het verschil zit niet in de maatschappelijke doelstelling, maar in de randvoorwaarden waaronder deze wordt gerealiseerd. Vergelijkbare activiteiten behoren onder vergelijkbare kwaliteitseisen en vergelijkbare publieke verantwoording plaats te vinden, of de wetgever dient overtuigend te motiveren waarom daarvan wordt afgeweken.

Die motivering ontbreekt en zien wij graag nog toegevoegd.

3. Onvoldoende analyse van maatschappelijke en economische effecten

Volgens het Beleidskompas en de Aanwijzingen voor de regelgeving dient nieuwe wetgeving inzicht te geven in de maatschappelijke effecten van beleidskeuzes, de uitvoerbaarheid en de gevolgen voor bestaande stelsels.

BVOK constateert dat de memorie van toelichting geen analyse bevat van de effecten van de verrijkte schooldag op de kinderopvangsector.

Niet onderzocht is onder meer:

- welke gevolgen ontstaan voor de bestaande BSO-capaciteit;

- welke effecten optreden voor de keuzevrijheid van ouders;
- welke gevolgen ontstaan voor kleine kinderopvangondernemers;
- welke invloed de regeling heeft op de arbeidsmarkt in de kinderopvang;
- of de beleidsdoelstelling ook kan worden bereikt door gebruik te maken van bestaande voorzieningen.

Juist wanneer de overheid met publieke middelen een voorziening introduceert die activiteiten aanbiedt die reeds door private organisaties worden verzorgd, mag worden verwacht dat de gevolgen daarvan vooraf zorgvuldig worden onderzocht.

Die analyse ontbreekt.

Daardoor is onvoldoende onderbouwd waarom het voorgestelde instrument noodzakelijk en proportioneel is.

4. De positie van kleine kinderopvangondernemers

De gevolgen van het wetsvoorstel zullen niet voor iedere aanbieder gelijk zijn. Grote landelijke organisaties beschikken veelal over de schaal, capaciteit en middelen om deel te nemen aan regionale samenwerkingsverbanden of omvangrijke inkooptrajecten.

Voor kleine en middelgrote kinderopvangondernemers ligt dit wezenlijk anders. Veel zelfstandige BSO-organisaties zijn lokaal geworteld en werken samen met één of enkele basisscholen. Wanneer scholen zelf een verrijkt naschools aanbod organiseren of structureel kiezen voor één uitvoerende partij, kan een relatief klein verlies aan kinderen al leiden tot het verdwijnen van een locatie.

Dat raakt niet alleen de betreffende ondernemer, maar ook de lokale pedagogische infrastructuur die in veel gemeenten gedurende tientallen jaren is opgebouwd.

Het wetsvoorstel bevat geen analyse van deze effecten en biedt evenmin waarborgen om onbedoelde verdringing van bestaande voorzieningen te voorkomen.

5. De maatschappelijke waarde van de buitenschoolse opvang

De BSO is meer dan een aanbieder van naschoolse activiteiten.

Kinderopvangorganisaties leveren dagelijks een belangrijke bijdrage aan de brede ontwikkeling van kinderen, bieden een veilige pedagogische omgeving en werken intensief samen met ouders, scholen en gemeenten.

Daarnaast vervult de BSO een essentiële maatschappelijke functie als arbeidsmarktvoorziening.

De mogelijkheid voor ouders om arbeid en zorg te combineren is in belangrijke mate afhankelijk van de beschikbaarheid van kwalitatief hoogwaardige en toegankelijke buitenschoolse opvang.

Wanneer de financiële basis van bestaande BSO-locaties onder druk komt te staan doordat vergelijkbaar aanbod publiek wordt bekostigd, kunnen opvanglocaties verdwijnen. Dat heeft gevolgen die verder reiken dan de kinderopvangsector alleen. Het raakt de arbeidsparticipatie van ouders, de economische zelfstandigheid van gezinnen en uiteindelijk ook de brede welvaart.

Deze maatschappelijke effecten worden in het wetsvoorstel niet betrokken.

6. Samenwerking verdient de voorkeur boven parallelle structuren

BVOK ziet juist grote kansen om de doelstellingen van het wetsvoorstel te realiseren in nauwe samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang.

Binnen de kinderopvang is reeds omvangrijke expertise aanwezig op het gebied van talentontwikkeling, sport, cultuur, burgerschap, sociale ontwikkeling en pedagogische begeleiding.

In plaats van naast deze bestaande infrastructuur een nieuw publiek gefinancierd aanbod te ontwikkelen, ligt het voor de hand om eerst te onderzoeken of de gewenste ontwikkelactiviteiten kunnen worden georganiseerd in samenwerking met bestaande kinderopvangorganisaties en andere lokale partners.

Een dergelijke benadering sluit beter aan bij de gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijs en kinderopvang voor de ontwikkeling van kinderen en voorkomt onnodige dubbelingen.

BVOK stelt daarom voor in de wet of de uitvoeringsregelgeving op te nemen dat scholen voorafgaand aan het structureel organiseren van een verrijkte schooldag aantoonbaar onderzoeken of samenwerking met bestaande kinderopvangorganisaties mogelijk is.

Dit is geen verplichting om altijd samen te werken, maar wel een waarborg dat bestaande maatschappelijke voorzieningen volwaardig worden betrokken voordat nieuwe parallelle structuren worden opgebouwd.

7. Voorstellen tot aanpassing

BVOK verzoekt de regering het wetsvoorstel op de volgende punten aan te vullen.

1. Neem een duidelijke wettelijke afbakening op tussen verrijkte-schooldagactiviteiten en buitenschoolse opvang.
2. Motiveer expliciet waarom vergelijkbare activiteiten onder verschillende wettelijke kwaliteitsregimes plaatsvinden en welke waarborgen daarbij gelden.
3. Voer alsnog een integrale analyse uit van de effecten op de kinderopvangsector, de positie van kleine ondernemers, de keuzevrijheid van ouders en de arbeidsmarkt.
4. Onderzoek expliciet de gevolgen van structureel publiek bekostigd aanbod voor het bestaande BSO-stelsel en de continuïteit van opvangvoorzieningen.
5. Leg vast dat scholen vooraf onderzoeken of de doelstellingen van de verrijkte schooldag kunnen worden gerealiseerd in samenwerking met bestaande kinderopvangorganisaties en andere lokale partners.
6. Monitor na invoering van de wet de effecten op de beschikbaarheid van buitenschoolse opvang, de positie van kleine aanbieders, de arbeidsmarkt en de toegankelijkheid van opvang voor werkende ouders.

Conclusie

BVOK ondersteunt de ambitie om ieder kind optimale ontwikkelkansen te bieden. Juist daarom pleiten wij voor een zorgvuldige inrichting van het stelsel.

Het wetsvoorstel introduceert een publiek gefinancierde voorziening die op onderdelen dezelfde maatschappelijke functie vervult als de buitenschoolse opvang, zonder dat de gevolgen voor het bestaande kinderopvangstelsel voldoende zijn onderzocht of dat een duidelijke afbakening met de Wet kinderopvang is aangebracht.

Daardoor ontstaat het risico op een ongelijk speelveld tussen publiek bekostigde activiteiten en bestaande kinderopvangorganisaties, met name voor kleine en lokaal gewortelde ondernemers.

BVOK is ervan overtuigd dat dit niet noodzakelijk is om de doelstellingen van het wetsvoorstel te bereiken.

Nederland beschikt reeds over een hoogwaardige kinderopvangsector met ruime ervaring op het gebied van brede ontwikkeling, talentontwikkeling en pedagogische begeleiding. Door deze bestaande expertise beter te benutten en samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang als uitgangspunt te nemen, kunnen ontwikkelkansen voor kinderen worden vergroot zonder nieuwe parallelle voorzieningen te creëren.

BVOK ziet daarom in dit wetsvoorstel niet alleen een opgave, maar vooral een kans: een kans om onderwijs en kinderopvang vanuit gelijkwaardigheid met elkaar te verbinden, de bestaande maatschappelijke infrastructuur te versterken en publieke middelen zo doelmatig mogelijk in te zetten ten behoeve van kinderen, ouders en de samenleving als geheel.

Mochten er vragen zijn naar aanleiding van deze reactie dan zijn wij uiteraard bereid deze toe te lichten. Tevens roepen wij u op de samenwerking met kinderopvang te intensiveren op dit onderwerp om het aanbod voor kinderen passender en beter vorm te geven.

Met vriendelijke groet,

Natascha van der Post

Voorzitter BVOK

info@ondernemerskinderopvang.nl